

speurzuilen

interactieve speurtocht
in het g.j. van heekpark

:D

INFO

Welkom in het G.J. van Heekpark!

Hier kunnen de inwoners en bezoekers van Enschede genieten van dit sfeervolle en veelzijdige park. In 1918 schonk textielfabrikant Gerrit Jan van Heek het park aan de gemeente Enschede. Het G.J. van Heekpark heeft een grote culturele waarde, die sterk verbonden is met de historie van Enschede en Twente.

Het G.J. van Heekpark heeft een unieke indeling met een 'romantisch' en 'formeel' deel en een breed aanbod aan kunst, cultuur, sportaccommodaties en speelgelegenheid. Dit maakt een wandeling door het park voor elke bezoeker een bijzondere ervaring.

DE SPEURZUILEN Leuk voor iedereen!

Om de diversiteit van het park te ervaren zijn De Speurzuilen geplaatst. De 15 kleurrijke palen geven een route aan door het gehele park aan de hand van thema's. Tijdens de wandeling zal er kennis gemaakt worden met de veelzijdigheid van het G.J. van Heekpark. De tocht leidt langs de historische gebouwen, de moderne kunstwerken, het bijzondere landschap en de leuke activiteiten die het park te bieden heeft.

Deze brochure geeft daarbij extra informatie, een plattegrond en een routebeschrijving. Speciaal voor de kinderen worden De Speurzuilen gebruikt om aan het einde van de wandeling een puzzel op te kunnen lossen.

Bij de Schenkerij Watzes staat de eerste Speurzuil. De nummers op de paaltjes geven de volgorde van de route aan en de pijlen de richting naar het volgende paaltje. De QR-code* geeft toegang tot interactieve informatie.

* Meer informatie over QR-codes is te vinden op
www.speurzuilen.nl

HALLO SPEURNEUZEN!

Mijn naam is Prins en mijn beste vriend Gerrit heeft dit mooie park gemaakt. Hij wilde graag dat zijn park niet alleen voor grote mensen leuk is, maar dat kinderen er ook kunnen spelen en sporten.

Ik ga in dit boekje met jullie mee langs de gekleurde Speurzuilen. Maar dat doen we natuurlijk niet zomaar! Ik vind het altijd erg leuk om met Gerrit te spelen en te speuren. Daarom heb ik een spel verzonnen waarbij je goed op de paaltjes moet letten om een puzzel op te lossen. Ik kan niet wachten om te beginnen.

Oh, wat suf van mij! Ik moet natuurlijk wel eerst uitleggen hoe het spel werkt.

HET SPEL

Je staat op het punt om een speurtocht te doen door het G.J. Van Heekpark. Door het park staan 15 Speurzuilen verspreid. Om de puzzel op te lossen hoef je alleen maar de gekleurde paaltjes te volgen.

Om je een beetje te helpen staat hier uitgelegd wat er op de Speurzuilen te zien is.

Kleur en Thema

Elk paaltje heeft een kleur en een thema. Let hier goed op, want deze heb je nodig voor het oplossen van de puzzel. In totaal zijn er 5 thema's met een bijpassende kleur.

Icoon en Onderwerp

Hieraan kan je zien waar je naar staat te kijken.

Pijl

De pijlen zijn heel belangrijk. Deze geven aan waar het volgende paaltje staat.

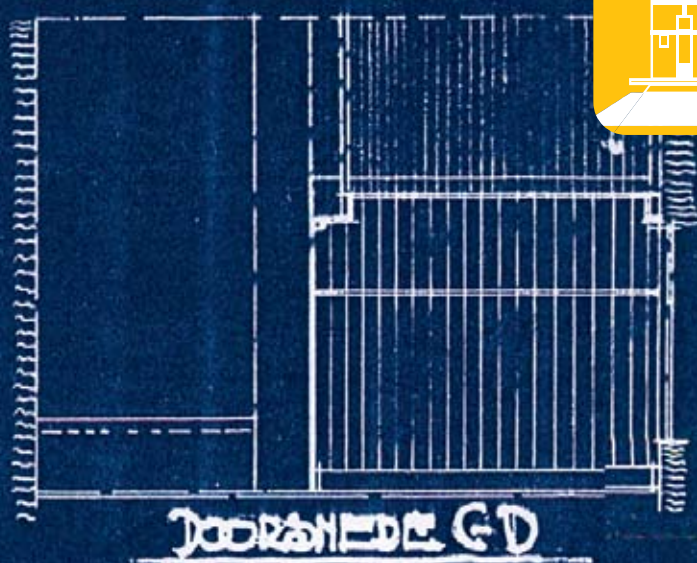
Nummer

Je begint bij paaltje 1 en gaat dan naar paaltje 2, dan 3 net zolang tot je bij nummer 15 komt.

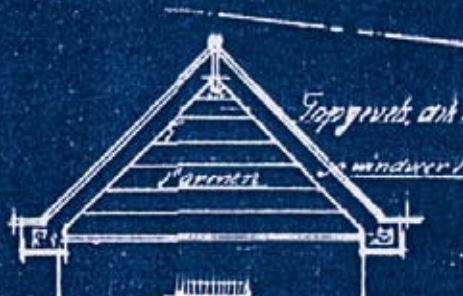

**ZO, NU KUNNEN WE EINDELIJK BEGINNEN.
BEN JE ER KLAAR VOOR? DE EERSTE
SPEURZUIL STAAT IN DE SPEELTUIN.**

1

Schenkerij Wattez

geschiedenis

Het gebouw van de Schenkerij Wattez was oorspronkelijk de tuinmanswoning voor de buitenplaats van de familie Roessingh. De buitenplaats werd later het Van Lochemsbleekpark.

DE METAMORFOSE VAN DE TUINMANSWONING

In de tijd dat het G.J. van Heekpark functioneerde als buitenplaats was er onder andere een moestuin, waarvan de oogst bestemd was voor de bewoners van de Villa 't Roessingh. De Roessinghs waren, net als de familie Van Heek, zeer welgestelde textielondernemers, maar wiens naam niet zo vaak terug te vinden is in de parken, straten en pleinen van Enschede.

Nadat de buitenplaats verkocht werd aan de familie Van Heek, werd de tuinmanswoning rond 1919 bewoond door de familie Kolkman. De heer A. Kolkman werkte als tuinbaas voor het Van Lochemsbleekpark. De familie Kolkman

heeft tot de Tweede Wereldoorlog in de de tuinmanswoning gewoond. Vanaf de jaren vijftig tot eind jaren negentig heeft mevrouw Hamers met haar gezin het huis bewoond.

In de jaren tachtig van de twintigste eeuw werden het Van Lochemsbleekpark en het G.J. van Heekpark in de huidige vorm samengevoegd. In 2002 was de woning tijdelijk gekraakt. De tuinmanswoning is in 2008 gerenoveerd door architect Jan Blokhuis tot de huidige Schenkerij. De Schenkerij werd vervolgens vernoemd naar de landschapsarchitect van het G.J. van Heekpark: P.H. Wattez. Hij was in de leer gegaan bij zijn vader Dirk, die het Volkspark in Enschede heeft ontworpen. De stijl van Wattez is monumentaal en formeel, wat terug te vinden is in de vormgeving van het G.J. van Heekpark.

IK WIL GAAN SPELEN EN SPEUREN!

Vroeger woonde hier een tuinman met zijn moestuin. Nu is er een restaurant en een speeltuin. Niet te lang in de speeltuin blijven hoor! De speurtocht begint net.

Loop nu naar de weide met de schapen, daar staat het volgende paaltje.

ROUTE

2

Dierenweiden

vrije tijd

Aan de kant van de Hengelosestraat liggen de twee dierenweiden. De weiden bieden een stukje natuur voor iedereen die langs het G.J. van Heekpark komt.

EEN NATUURLIJK GESCHENK

Het laantje en de weiden dienden bij de schenking van het park door de kinderen van G.J. van Heek aan de gemeente, behouden te blijven. Er is een weide met schapen en een weide waar bezoekers van het park hun honden uit mogen laten.

De dierenweiden geven het park vanaf de Hengelosestraat een landschappelijk en open aanzien. Aan de straatkant bevinden zich twee entreezuilen die een weerspiegeling zijn van de vier zuilen aan de Boddenkampsingel. Er kan om de weiden heen gewandeld worden langs de typisch Twentse eiken en rododendrons.

KIJK DIE SCHAPEN NOU!

Ze zien er niet alleen lief uit, maar zijn ook heel handig. Mensen gebruiken al eeuwenlang schapen voor hun melk, vlees en natuurlijk wol. In de zomer worden ze geschoren. Van de vacht wordt dan wol gemaakt. Als de schapen niet geschoren zouden worden, krijgen ze het veel te warm. Daarom zijn ze er zelf ook wel blij mee. Ik mag niet bij de schapen komen, maar op het andere veldje mag ik met al mijn hondenvriendjes rennen en spelen.

Ga een stukje terug over het pad en loop rechtdoor voorbij de speeltuin, het woonhuis en het water. Bij de boom en het bankje staat het volgende paaltje.

ROUTE

3

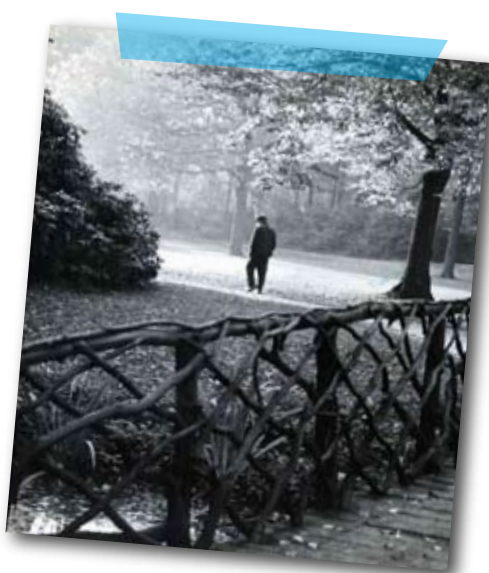
Vijver

water

De vijver, fontein en verschillende bomen zijn de ideale plek om van de prachtige omgeving te genieten.

ROMANTIEK IN HET PARK

De vijver met de fontein is een bijzonder landschapselement van het park. Het is een plek om even rustig te kunnen zitten en te genieten van de natuur. De vijver biedt een thuis aan de zwanen en eenden van het park. De vijver is gelegen in het romantische Van Lochemsbleek-gedeelte van het park. Rondom de vijver bevinden zich verschillende soorten bomen: 7 lindes, 3 eiken, 2 treurwilgen en een treurbeuk. De brug over de vijver was vroeger opgebouwd uit organisch gevormde takken, maar is inmiddels vervangen door een moderne en stevige brug.

WAAAAAAH!! EENDEN!!!!

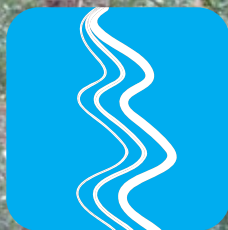
Bij de vijver kan je even rustig op het bankje zitten en naar de natuur kijken. Het is ook leuk om de eendjes oud brood te voeren. Dat vinden ze altijd erg lekker. Ik vind het wel jammer dat ik hier aan de lijn moet, anders zou ik lekker met de eenden gaan zwemmen. Jullie kunnen verderop in het park wel in het water spelen. Waar dat is houd ik nog even geheim.

Vervolg het pad, met de bocht mee langs het beekje en het bakstenen gebouw. Loop dan rechtdoor tot het volgende paaltje.

ROUTE

4

Roombeek

water

Van oudsher stroomt de Roombeek door Enschede. De beek werd veel gebruikt door de bewoners van Twente en de lokale industrie. De functie van de beek is in de loop der jaren veranderd.

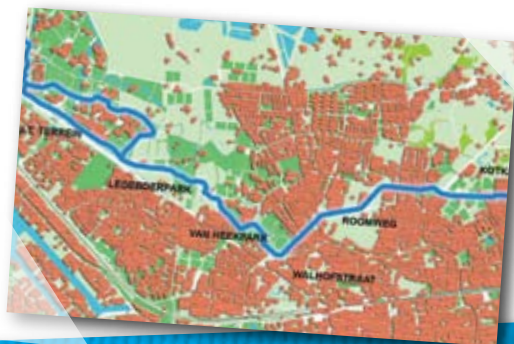
NIET ZOMAAR EEN BEEKJE

De Roombeek stroomde vroeger zichtbaar van Enschede naar Hengelo. De beek dankt haar naam aan het roomwitte leemwater dat door de beek stroomde. De beek werd eeuwenlang gebruikt door de inwoners van Enschede en de textielindustrie. De groei van de textielindustrie en de verstedelijking in de negentiende eeuw vervuilde de beek en deze werd vervangen door ondergrondse water af- en aanvoer en een ondergronds riool.

Op het moment dat het gebruik van grondwater door de textielindustrie afnam, begon het grondwater weer te stijgen.

Als gevolg hiervan was het nuttig om de Roombeek in ere te herstellen voor de regulering van de grondwaterstand. Overtollig regenwater kan nu langs een natuurlijke weg afgevoerd worden.

De Roombeek is nu terug gebracht in het stadsbeeld van Enschede. De beek stroomt nu vanaf de Kottenkampvijver in het noorden van Enschede, door de wijk Roombeek, het G.J. van Heekpark en het Ledeboerpark tot aan het terrein van de Universiteit Twente, waar het over gaat in de Drienerbeek richting Hengelo. Op diverse plekken in en langs de Roombeek zijn kunstwerken en spelelementen geplaatst. Tijdens het wandelen door het G.J. van Heekpark, komt men de Roombeek regelmatig tegen.

ZO, VEEL WATER HIER IN HET PARK!

Je bent nu langs de Roombeek gelopen. De naam 'Roombeek' komt van de romige witte kleur dat het water vroeger had. De Roombeek zul je nog wel vaker tegenkomen in het park. Kijk maar eens goed om je heen!

Wandel over de betonnen brug richting de grote pilaar.

ROUTE

5

Gedenknaald

landschap

De gedenknaald is in 1922 onthuld, ter herinnering aan de schenking van het park door de Enschedese textielindustriële Gerrit Jan van Heek.

EEN BIJZONDER MONUMENT VOOR EEN BIJZONDER PERSOON

G.J. van Heek besloot om aan het einde van zijn leven het park in 1918 aan de gemeente te schenken, een jaar nadat de aanleg van het park was afgerond. De oudere broer van G.J. van Heek, Hendrik Jan van Heek, had in 1872 het Volkspark in Enschede tot stand laten komen. De twee broers waren erg belangrijk voor de textielindustrie van Enschede eind negentiende en begin twintigste eeuw. De firma Van Heek & Co. had veel werknemers uit Enschede en de broers vonden het belangrijk om de fabrieksarbeiders goede leefomstandigheden te geven. Dit deden zij onder andere in de vorm van ouderen-, pensioen- en ziekenfondsen. Ook de aanleg van de parken vergrootte de leefbaarheid van de stad en haar inwoners. In de schenking werden de drie doelen voor het G.J. van Heekpark bepaald: het verschaffen van ontspanning en wandelingen, het faciliteren van een sportterrein voor diverse sporten, en het creëren van speelgelegenheid voor kinderen. Tegenwoordig zijn recreatie, sport en spel nog

steeds de belangrijkste uitgangspunten van het park. Op de sokkel van de gedenknaald is een reliëf zichtbaar, waarop de werkende en sportende mensen elkaar de hand schudden. Dit verwijst naar de functie van het G.J. van Heekpark als plek waar het personeel van de fabrieken kon sporten en ontspannen. Een andere naam voor een gedenknaald, is obelisk. De geschiedenis van de obelisk gaat terug tot het oude Egypte. Meestal waren deze pilaren gehouwen uit graniet, net als de gedenknaald in het park. Romeinse keizers brachten veel van de Egyptische obeliskken naar Rome, als symbool voor hun overwinningen. In de negentiende eeuw was er weer een hernieuwde interesse in obeliskken, aangewakkerd door de eerste archeologische opgravingen. Zodoende werd de obelisk als herdenkingsmonument weer populair. De gedenknaald in het G.J. van Heekpark is een weergave van verschillende aspecten van de periode rond 1900: de industrialisatie van de textielindustrie in Enschede, het verbeteren van de leefomstandigheden voor fabrieksarbeiders en de invloed van niet-westerse cultuur in de kunst en architectuur.

HÉ, DEZE PILAAR IS VOOR GERRIT. IK WIL ER OOK ÉÉN!

Dit monument is gemaakt als herinnering aan mijn vriend G.J. van Heek. Hij heeft ervoor gezorgd dat dit park er kwam. Daarom heet het natuurlijk G.J. van Heekpark! Zo'n gedenknaald of obelisk werd heel lang geleden ook door de oude Egyptenaren gemaakt. De piramide aan de bovenkant doet daar een beetje aan denken.

Bij het pad richting het sportveld staat het volgende paaltje.

ROUTE

Sportvelden

vrije tijd

Sportiviteit werd door G.J. van Heek gestimuleerd. Sport was en is een belangrijk onderdeel van het park.

SPORTEN IS GEZOND

Bij de aanleg van het park, is ervoor gekozen om ruimte te geven aan diverse sportvoorzieningen. Tijdens de hoogtijdagen van de textielindustrie in Enschede, werd er veel aandacht gegeven aan de leefomstandigheden van de fabrieksarbeiders. Sport werd als een belangrijk onderdeel voor een gezond leven gezien. Vandaar dat er in het G.J. van Heekpark veel nadruk is gelegd op de aanleg van sportaccommodaties.

In de loop der tijd is de invulling van de sportvelden veranderd. Het veld waar vroeger de Enschedese Boys voetbalde, wordt nu gebruikt voor korfbal. Oud-international Abe Lenstra speelde in de

Eerste divisie voor de Enschedese Boys. In 1965 fuseerde de Enschedese Boys met de voormalige aartsrivaal SC Enschede om betaald voetbal te kunnen blijven spelen. De fusie leidde tot het huidige FC Twente dat in de Eredivisie voetbalt. De Enschedese Boys en SC Enschede bleven daarnaast afzonderlijk bestaan als amateurverenigingen. Het veld waar de Enschedese Boys van 1956 tot 1972 voetbalde, is nu het korfbalveld van vereniging E.K.C. Nääs.

Het tenniscomplex naast het huidige korfbalveld, is ook onderdeel van het park en goed zichtbaar wanneer er naar het theehuis en het ovaal gelopen wordt.

GOA STOAN A'J VEUR TWENTE BINT!

Sport is heel belangrijk in het park. Hier zie je nu korfbalvelden, maar vroeger was dit een voetbalveld. Hier voetbalde de Enschedese Boys. Later is dit FC Twente geworden. Die ken je natuurlijk wel! Hou jij ook van sporten? Ik wel! Het allerleukste vind ik om achter een bal aan te rennen en die terug te brengen.

Draai om en loop langs de gedenknaald richting het grote veld. Bij het ovale veld volgt men het pad naar links en bij het eerste bankje is weer een paaltje te vinden.

ROUTE

7

Ovaal

vrije tijd

Het ovaal is wellicht het meest opvallende landschapselement in het G.J. van Heekpark. De open en monumentale stijl van de landschapsarchitect Watzek komt in het ontwerp van het ovaal sterk naar voren.

PERFECTIE IN ONTWERP

Op de oude luchtfoto van het park, is het symmetrische en monumentale ontwerp goed zichtbaar. Vanuit het ovaal liepen vier symmetrische hoofdpaden, met een vrij uitzicht van de hoofdingang tot aan het theehuis. In vergelijking met tegenwoordig, is duidelijk te zien dat het verplaatsen van de Boddenkampsingel, een deel van het park heeft afgesneden.

Het ovaal was oorspronkelijk aangelegd als cricketveld, dat ovaal van vorm is.

Inmiddels wordt het veld gebruikt als flexibele accommodatie voor sport en recreatie. Er is een geasfalteerd pad omheen gelegd, waar men kan skaten en hardlopen.

Op het ovaal wordt door vereniging Valkenvlucht getraind met roofvogels om ze in een goede conditie te houden. Ook worden er regelmatig roofvogeldemonstraties gegeven voor het publiek.

JEEJ! HIER KUNNEN WE LEKKER RENNEN!

Het ovaal is ook een plek waar mensen kunnen sporten en spelen. Je kan om het ovaal hardlopen en skaten. Vroeger was het ovaal gemaakt voor cricket, maar in Nederland doen niet veel mensen dat meer. Skaten bestond vroeger niet eens! Je kan hier ook lekker voetballen op het gras. Soms zie je hier een meneer zijn roofvogel trainen. Dat is wel heel spannend, hoor! Roofvogels vind ik erg leuk. Kom je ook een keer kijken?

Loop nog een klein stukje verder over het ovaal en neem het eerste verharde pad links. Bij het gebouw staat een paaltje.

ROUTE

Theehuis

geschiedenis

Het theehuis met het vrije uitzicht over het ovaal is in 1921 gebouwd. In de vormgeving van het theehuis is de invloed van Oost-Aziatische architectuur te herkennen.

EXOTISCHE VERSNAPERINGEN

De Aziatische invloed is zichtbaar in de subtiële knik in de punten van het dak. In Japan staan theehuizen meestal in een theetuin. Het park is daarom een passende keuze voor een Nederlands theehuis. Een ander bekend theehuis bevindt zich in het Vondelpark in Amsterdam, wat na een brand in de jaren dertig van de twintigste eeuw in modernistische stijl is herbouwd. Omdat het G.J. van Heekpark gebouwd is met de intentie de bewoners en de fabrieksarbeiders van Enschede een gezonde leefomgeving te geven, was het

belangrijk dat er in het dranklokaal geen sterke drank geschonken werd. In het theehuis werden dus voornamelijk niet-alcoholische dranken geschonken, hoewel er wel wijn op de kaart stond. Het theehuis in het G.J. van Heekpark was oorspronkelijk een openbare horecagelegenheid voor de bezoekers van het park, maar wordt tegenwoordig gebruikt door de Société des Gourmets Eurégionale, een vereniging voor culinaire liefhebbers. De Schenkerij Wattez heeft de functie van horecagelegenheid voor het park overgenomen.

JE KAN HIER BIJNA HET HELE PARK ZIEN!

Vanaf het theehuis heb je een heel mooi uitzicht op het park. Je kijkt over het ovaal helemaal tot aan de hoofdingang! Theehuizen werden in Nederland gebouwd vanaf de zeventiende eeuw. Dat is al heel lang geleden. In die tijd deed Nederland veel handel in Oost-Azië, waar thee vandaan komt. Nederlanders vonden thee zo lekker, dat er vanaf toen overal in Nederland theehuizen werden gebouwd. Zelf vind ik thee niet zo lekker, doe mij maar gewoon een bakje met koud water. Drink jij wel thee? En doe je daar dan suiker en melk in?

Loop richting de grijze stenen verhoging met trappen aan de rand van het park. Daar staat bij het water de volgende paal.

ROUTE

Waterspeelplaats

water

Kinderen houden ervan om in het water te spelen. Bij de aanleg van het park is daar rekening mee gehouden. Tegenwoordig is de waterspeelplaats een onderdeel van de Roombeek.

EEN BEEK OM IN TE SPELEN

Één van de drie doelen van het G.J. van Heekpark, is de ruimte bieden aan speelgelegenheid voor kinderen. Op de locatie van de huidige waterspeelplaats heeft in het verleden ook een waterspeelplaats gestaan met daarbij een speeltuin en draaimolen. De waterspeelplaats is niet alleen een plek waar kinderen zich kunnen uitleven en afkoelen. Het maakt ook onderdeel uit van de Roombeek die van de Kottenkampvijver naar het universiteitsterrein loopt. De ondiepe beek die over de waterspeelplaats

loopt, komt verderop in het G.J. van Heekpark samen met ondergrondse buizen.

Behalve dat de beek een praktische functie heeft voor de grondwaterregulering, heeft de Roombeek ook een esthetische waarde en een recreatieve functie voor kinderen. Op meerdere locaties in Enschede kunnen kinderen spelen in en om de Roombeek.

NU KAN IK MIJN GEHEIM VERKLAPPEN: HIER KAN JE SPELEN IN DE ROOMBEEK!

Vroeger was in het park ook een plek voor kinderen om in het water te spelen. Nu kan dat weer in de waterspeelplaats van de Roombeek. Je kan hier over de stenen het water oversteken zonder dat je natte voeten krijgt. Er is ook een groot rad waar je aan kan draaien om het water verder te laten stromen. In de zomer is het heel leuk om hier met je vriendjes en vriendinnetjes te spelen. Niet vergeten om droge kleren en een handdoek mee te nemen, hè!

Wandel verder over het pad in het park langs de waterspeelplaats en de Roombeek. Het volgende paaltje staat aan de rand van het ovaal.

ROUTE

10

Tafels

kunst

'De Tafels' is een kunstwerk dat in 1993 ontworpen is door Hans Hovy (1953). Het is als een maquette van een imaginair landschap.

TOT KUNST VERHEFFEN

De maquettes van architecten en stedenbouwkundigen zijn normaal gesproken bedoeld om als voorbeeld te dienen en niet als kunstwerk op zich. In dit werk van Hovy wordt de maquette getransformeerd in een kunstwerk in de openbare ruimte.

De objecten op de tafels bestaan uit verschillende geometrische figuren van messing en brons. De objecten geven vorm aan het landschap van de maquette, zonder een letterlijke weergave van bestaande bouwwerken te zijn. Wanneer men op tafelhoogte de perspectief lijnen volgt, komt het landschap tot leven.

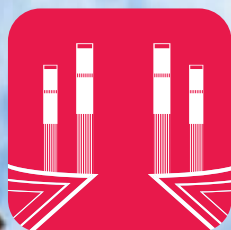

WAT EEN GEKKE TAFELS ZIJN DIT!

Hans heeft deze tafels gemaakt. Hij heeft zelf een landschap verzonnen. Kan je er iets in herkennen? Je kan zelf ook zo'n landschap maken op de tafel thuis of op school. Met speelgoed en doosjes kan je al heel ver komen. Misschien maak je wel een veel mooier 'tafel-landschap' dan de kunstenaar!

Aan de overzijde van het wandelpad stroomt de Roombeek verder door het park. Blijf deze volgen tot aan de vier grote zuilen.

ROUTE

Zuilen

kunst

De zuilen bij de entrees van het G.J. van Heekpark zijn ontworpen door architect Ton Thus. De zuilen zijn gemaakt van rode bakstenen en beton.

DE POORTEN VAN HET PARK

De ingangen van het park zijn duidelijk te herkennen aan de grote zuilen.

Aan de kant van de Hengelsestraat staan twee gelijkvormige zuilen, die de ingang van het romantische, voorheen van Lochemsbleekpark, aangeven.

Aan de kant van de Boddenkampsingel zijn deze vier zuilen geplaatst. De

zuilen vormen de entree naar het monumentale gedeelte van het G.J. van Heekpark. Wanneer door de vier zuilen het park wordt betreden ervaart men het open zicht op het theehuis en het ovaal. De oude afbeelding laat goed zien, hoe de groei van de bomen, het parkbeeld heeft veranderd.

WAT DOEN DIE PALEN HIER NOU?

Deze zuilen zijn gemaakt om de ingang van het park te laten zien. Als je er doorheen loopt is het net of je een andere wereld in komt. Deze zuilen zijn gemaakt van bakstenen. Dat is best bijzonder. Kan je bedenken waar zuilen ook gemaakt van kunnen zijn?

Blijf het pad volgen en loop rechtdoor richting het bosachtige deel. Daar staat een paaltje.

ROUTE

Parkscheiding

landschap

Het huidige G.J. van Heekpark bestond uit twee parken, die op de plek van de parkscheiding met elkaar verbonden waren: het Van Lochemsbleekpark en het G.J. van Heekpark.

TWEE WERELDEN IN ÉÉN PARK

De twee parken zijn gemakkelijk te onderscheiden door de verschillende stijlen. Het G.J. van Heekpark is formeel en monumentaal. Het Van Lochemsbleekpark is herkenbaar aan de dichte begroeiing en het romantische karakter.

Het Van Lochemsbleekpark was oorspronkelijk de buitenplaats van de familie Roessingh en is in 1917 aan de familie Van Heek verkocht. Landschapsarchitect Wattez heeft er in 1928 een park van gemaakt, waarbij het bosachtige karakter behouden is gebleven.

In het Van Heek-gedeelte zijn onder andere het ovaal, de sportvelden en de waterspeelplaats belangrijke landschapselementen. In het Van Lochemsbleek-gedeelte zijn het de vijver met fontein, de berceau en dierenweiden die het landschap vorm geven.

Op de huidige plek van de parkscheiding is nog een paal van het hek bewaard gebleven als herinnering aan de twee delen. De twee delen vormen tegenwoordig het veelzijdige G.J. van Heekpark.

WE ZIJN IN HET BOS! IK HOU VAN HET BOS!

Het G.J. van Heekpark zoals we dat nu kennen bestond vroeger uit twee parken. Je kan ook nog wel zien dat het twee parken waren. Waar je nu staat was de grens tussen de twee delen. Let maar eens op de verschillen tussen het deel waar je net liep en het volgende stuk. Wat zie jij dat er anders is?

Kan je ook vinden waar de foto van is gemaakt? Je hoeft niet ver te speuren, maar je moet wel goed kijken.

Neem nu het rechter pad en volg die tot het volgende paaltje. Het paaltje staat links bij het bankje, een stukje voor paaltje 4.

ROUTE

Berceau

landschap

De berceau is een bijzonder mooie plek in het park. De beuken zijn aan de toppen met elkaar verbonden, waardoor er een tunnel van bomen ontstaat.

DE POORT VAN ROMANTIEK

De berceau is een plek waar men in de beschutting van de schaduw van de natuur kan genieten. De berceau was de overgang tussen het Van Lochemsbleekpark en het G.J. van Heekpark.

Wanneer er vanaf het Van Heek-gedeelte door de berceau wordt gewandeld, is er een prachtig uitzicht op de rotonde van heggen en de woning in het park. Het alsof men door de poort een nieuw landschap binnen loopt. Als er vanaf de andere zijde door de berceau wordt gelopen, opent het park zich naar het ovaal en het open uitzicht.

De berceau is in alle jaargetijden een bijzondere plek: het biedt koele beschutting in de warme zomermaanden, in de herfst is het een sprookjesachtige poort in geel en oranje, in de winter zijn de grillige gewe-

takken goed zichtbaar en in de lente kan men genieten van het frisse groen en het gezang van de vele vogels.

ZO'N TUNNEL VAN BOMEN HEB IK NOG NOOIT GEZIEN!

'Berceau' (uitspraak: berso) is een Frans woord voor een pad met bomen of heggen aan beide kanten. Aan de bovenkant zijn de bomen of heggen aan elkaar gemaakt, zodat het op een soort tunnel lijkt. De berceau is gemaakt zodat deftige dames vroeger niet in de zon hoefden te lopen. Het was toen mode dat vrouwen heel wit waren. Nu vinden we het juist mooi als je een kleurtje hebt!

Loop door de berceau, neem het pad aan de overkant van de rotonde en loop over de brug. Het volgende paaltje is direct zichtbaar.

ROUTE

14

De Vluchtelingen geschiedenis

Het monument van de Vlaamse vluchtelingen is gemaakt door de Belgische beeldhouwer Albert Termote in 1924. Het is een herinnering aan de vluchtelingen die tijdens de Eerste Wereldoorlog naar Enschede kwamen.

EEN MOOIE HERINNERING AAN EEN MOEILIJKE TIJD

Het bronzen beeld stelt een groep vluchtelingen voor, geplaatst op een stenen blok. Wat dit beeld bijzonder maakt, is dat Termote zelf tijdens de Eerste Wereldoorlog naar Nederland is gekomen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog heeft de familie van Heek de grond van het park ter beschikking gesteld aan de burgers van Enschede om er aardappels te kunnen telen.

1914----1918
TER HERINNERING AAN DE
600
VLAAMSCH E VLUCHTELINGEN
DIE IN ENSCHEDE NA DEN
VAL VAN ANTWERPEN
OCTOBER 1914
ZIJN ONDERGEBRACHT EN WAARVAN
DE LAATSTEN NAAR HUNNE
HAARDSTEDEN TERUGKEERDEN IN
JANUARI 1918
*Geplaatst door het Comité
voor de Vluchtelingen
november 1924*

Achterzijde
VLIEGT DE BLAUWVOET
STORM OP ZEE

Informatiebordje achterzijde
ALBERT TERMOTE
VLAAMSE VLUCHTELINGEN
1923 BRONS
GESCHENK VAN DE BURGERIJ IN 1924

IK WIL WEL HELPEN MET DE KAR TREKKEN!

Tijdens de Eerste Wereldoorlog zijn er in 1914 vanuit België 600 mensen naar Enschede gevlucht. De meeste mensen zijn zelfs helemaal van België naar Enschede komen lopen. Daar zaten ook kinderen bij. Je kan je wel voorstellen dat het heel moeilijk voor hun moet zijn geweest. De kunstenaar Albert Termote was een bekende beeldhouwer. Hij heeft dit monument gemaakt. De vluchtelingen konden niet veel spullen van huis meenemen, omdat ze moesten lopen. Wat zou de meneer met de kar meegenomen hebben?

Nog maar één paaltje! Wandel over het pad richting de dierenweiden. Langs het pad bij het rode kunstwerk staat het laatste paaltje.

ROUTE

Voetganger

kunst

Er is voor het G.J. van Heekpark aan verschillende lokale kunstenaars gevraagd om werken te plaatsen. Eén van deze werken is de 'Voetganger'.

DE VOETEN VAN HET PARK

Het standbeeld 'Voetganger' is gemaakt door de Enschedese kunstenaar Saskia van der Eerden. Het verbeeldt de activiteiten die men in het park doet: wandelen, spelen en sporten. Daarvoor gebruikt men altijd de voeten. Het handvat is een letterlijke weergave van 'er op uit trekken'. Van der Eerden geeft in haar werk menselijke lichaamsdelen als

gebruiksvoorwerpen weer.

Bij de ingang van het park aan de Hengelosestraat staat een ander kunstwerk van haar, genaamd 'Hartstocht'. Dit beeld is een metafoor voor de emotie die men voelt bij een bezoek aan het park. Met de titel van dit werk wordt verwezen naar de letterlijke 'tocht die het hart maakt' tijdens een wandeling door het park.

POOTJES DE LUCHT IN!

Saskia is de kunstenaar van dit standbeeld. Zij heeft een woordgrapje gemaakt in de titel. Ze kwam op het idee voor dit kunstwerk door wat mensen doen in het park: spelen, klimmen, wandelen en hardlopen. Daarvoor gebruik je bijna altijd je voeten! Het leukste is dat je op dit kunstwerk mag klimmen, normaal mag dat nooit.

De speurtocht is nu voorbij, maar we gaan natuurlijk nog wel de puzzel oplossen op de volgende bladzijde!

Dit was het laatste paaltje van de wandeling en de speurtocht. Bij de Schenkerij Watzel kan er rustig worden nagenoten en kan de puzzel van de speurtocht opgelost worden.

ROUTE

Eindspel

Je hebt net het hele park doorgelopen en nu kan je de puzzel op gaan lossen. Heb je goed opgelet? In het verhaal missen er woorden. Bij deze woorden hoort een kleur. Dit zijn de kleuren van de paaltjes. Bij elke kleur hoort een thema. Dit thema is het woord dat je op de lege plaatsen in het verhaal moet invullen. Je moet kiezen tussen twee kleuren. Als je het goed doet dan is het verhaal af. Veel succes!!!

KUNST

GEKHEID

MENSEN

GESCHIEDENIS

BOS

WATER

ZONNETJE

LANDSCHAP

VRIJE TIJD

BLOOTJE

HET VERHAAL VAN HET PARK

Het G.J. van Heekpark is een goede plek om te leren over de   van Enschede. Één van de belangrijkste mensen van Enschede heeft het park aan de stad gegeven: Gerrit Jan van Heek. Hij hield veel van de natuur en ging vaak met zijn hond Prins erop uit om te speuren en eenden te vangen. Meneer Van Heek en zijn familie hadden heel veel geld verdiend met de textielfabrieken, waar veel mensen van Enschede werkten. Omdat de mensen daar hard werkten, wilde de familie van Heek wat terug doen. De familie Van Heek zorgde voor parken, musea en ziekenhuizen in heel Enschede. Hendrik, de broer van Gerrit, had het Volkspark laten bouwen. Gerrit wilde ook een park laten maken, maar dan wel een beetje anders. In zijn park moesten de mensen kunnen sporten en kinderen kunnen spelen. Kinderen konden vroeger spelen in het   en nu kan dat nog steeds! Er is ook een hele leuke speeltuin bij de Schenkerij Watz. Pieter Watz heeft

het park ontworpen. Hij heeft het ovaal verzonnen, waar de mensen in het park kunnen sporten. Het is er leuk om in je   te voetballen. Je kan er ook omheen hardlopen en skaten. Dirk, de vader van Pieter Watz, had al het Volkspark ontworpen. Je kan dus wel zeggen dat parken maken in de familie zat. Het park heeft twee verschillende delen: het deel met het ovaal en het deel met de vijver. In het deel met de vijver vind je ook de dierenweiden en de berceau. Je kan er goed genieten van het .

Tegenwoordig is het park een beetje veranderd. De Schenkerij Watz met de speeltuin is nieuw en ook is er veel bijzondere   in het G.J. van Heekpark bijgekomen. Toch is het park nog steeds zoals Gerrit Jan van Heek had gewild: een mooie plek met veel natuur, waar volwassenen en kinderen kunnen sporten, spelen en uitrusten.

IS HET GELUKT? IK HOOP DAT
JE HET LEUK VOND! KOM JE SNEL
WEER IN HET PARK SPELEN?

AJUUS!

Legenda

1 Schenkerij Wattez	8 Theehuis
2 Dierenweiden	9 Waterspeelplaats
3 Vijver	10 Tafels
4 Roombeek	11 Zuilen
5 Gedenknaald	12 Parkscheiding
6 Sportvelden	13 Berceau
7 Ovaal	14 Vlaamse Vluchtelingen
	15 Voetganger

Projectinformatie De Speurzuilen

Concept en realisatie Pronksnor

Opdrachtgevers

Stadsdeel Noord, gemeente Enschede
Commissie van Beheer, G.J. van Heekpark

Design Studio Jus

Teksten Esther Buiter

Technische realisatie Jasper Schütz

Afbeeldingen

Projectbureau Roombeek, SOV, Stadsarchief
Enschede, Studio Jus

In samenwerking met

Creatief met Kremer, Fablab Enschede
Graveer Industrie Smink, Luma Hengelo
Slijperij Jansen

Met dank aan

Adelbert de Vries, BSO De Boemerang: SKE
Enschede, Fons Kleinherenbrink, Henry Berends
Jan-Willem Koelewijn, Jim Schütz, Onno Buiter
Pieter Coerman, Stichting De Melkweg,
Wim Muskee

Hartelijk dank voor het bezoek
aan het G.J. van Heekpark!

Mocht u nog suggesties of vragen hebben met
betrekking tot het park, dan horen we dat graag.

Commissie van Beheer
Postbus 6085
7503 GB Enschede

info@vanheekpark.nl